

Mál nr. 49/2021**M og
V vegna réttaraðstoðartryggingar fjölskyldutryggingar.****Ágreiningur um bótaskyldu úr réttaraðstoðartryggingu.****Gögn.**

Málskot málskotsaðila, dags. 28. janúar 2021 ásamt fylgiskjölum.

Bréf V, dags. 18. febrúar 2021, ásamt fylgiskjölum.

Bréf lögmanns M, dags. 23. febrúar 2021, ásamt fylgiskjölum

Málsatvik.

M gerði kröfu um bætur úr réttaraðstoðartryggingu, sem hann var með hjá V, vegna kröfu M um opinber skipti á dánarbúi móður M. Krafan um skiptin var gerð fyrir Héraðsdómi Suðurlands og málið rekið þar. V hafnaði bótaskyldu í málinu með tölvupósti þann 11. nóvember 2020 á þeim forsendum að málið væri ekki einkamál, sem væri skilyrði samkvæmt 30 gr. skilmála fjölskylduverndar 2.

M telur að þó svo málið sé svokallað Q-mál hjá dómstólum breyti það ekki almennri skilgreiningu váttryggingarskilmálanna á því hvaða mál eru einkamál. Í skilmálum komi skýrt fram að tryggingin taki til málskostnaðar í málum vegna ágreinings í einkamáli, sem tekur til ágreinings sem snertir váttryggðan sem einstakling og sem kemur til úrlausnar héraðsdóms hér á landi. Í rafrænu lögfræðiorðasafni Árnastofnunar sé hugtakið einkamál skilgreint sem „mál sem einstaklingur eða lögpersóna höfðar á hendur öðrum einstaklingi eða lögpersónu til úrlausnar á réttarágreiningu um réttindi þeirra eða skyldur“. Ekki verði annað ráðið af þessu en að mál M falli undir þessa skilgreiningu, enda um að ræða mál sem M persónulega höfðar á hendur dánarbúi móður hans, til úrlausnar á réttarágreiningu varðandi ákvæði erfðaskrár og setu í óskiptu búi. Jafnframt megi sjá á heimasíðu dómstólasýslunnar að önnur mál en sakamál teljist einkamál. Augljóst sé að mál M sé ekki sakamál og teljist því einkamál. Jafnframt séu erfðamál og ágreiningur um opinber skipti ekki sérstaklega undanskilin í skilmálum tryggingarinnar. Þá sé ljóst að mál M uppfylli skilyrðið um að ágreiningur snerti váttryggðan sem einstakling sem og skilyrðið um að málið komi til úrlausnar héraðsdómstóls, enda málið rekið fyrir héraðsdómi Suðurlands.

V telur, í bréfi sínu frá 18. febrúar sl., að málið sé ekki einkamál. Annars vegar byggir það á því að krafa um opinber skipti teljist ekki til svokallaðra einkamála, heldur sé um að ræða svokallað Q-mál, þ.e. kröfu um að dómari úrskurði um að skipti á dánarbúi sé afgreitt með tilteknum hætti, þ.e. með opinberum skiptum. Hins vegar að ekki sé um að ræða ágreining sem snertir váttryggðan og kemur til úrlausnar héraðsdóms. Með úrskurði um að mál fari í opinber skipti sé ekki verið að leysa úr ágreiningu í einkamáli, heldur sé dómari að afgreiða beiðni um að mál M verði afgreitt með tilteknum hætti.

Álit

Ágreiningur málsins snýst um hvort mál M, þar sem M krefst opinberra skipta yfir dánarbúi móður sinnar, sé einkamál í skilningi skilmála fjölskyldutryggingar og sé þar með bótaskyld úr réttaraðstoðartryggingu skilmálanna. Skilmálar tryggingarinnar eru staðlaðir samningsskilmálar, sem V setur einhliða, og verður að líta til þess við mat á því hvort málið teljist einkamál í skilningi skilmálanna og hvort það uppfylli önnur skilyrði tryggingarinnar. Hugtakið „einkamál“ er ekki skilgreint í skilmálunum og verður því að horfa til almenns skilnings á hugtakinu sem og eðlis þess ágreinings sem uppi er. Hér er um að ræða kröfu einstaklings um að fram fari opinber skipti á dánarbúi móður hans og er það ákvörðun einstaklingsins að krefjast þessa fyrir dómstólum. Hér er því ekki um að ræða sakamál en í meginatriðum skiptast dómsmál í sakamál annars vegar og einkamál hins vegar, eins og t.d. kemur fram á heimasíðu dómstólasýslunnar. Fjöl margar aðrar tegundir mála eru hins vegar til en þar sem engin nánari skilgreining er í skilmálum tryggingarinnar verður að líta svo á að með hugtakinu „einkamál“ sé átt við öll önnur mál en sakamál, enda hefði V verið í lófa lagið að geta þess sérstaklega í skilmálum að með „einkamálum“ væri eingöngu átt við svokölluð E-mál. Þá fellur mál M ekki undir neinn af þeim 11 liðum þar sem talin er upp hvers konar mál falli ekki undir réttaraðstoðartrygginguna. Ljóst er að M uppfyllir önnur skilyrði, s.s. að málið varði hann sem einstakling sem og að málið komi til úrlausnar héraðsdóms. Jafnframt verður að líta svo á að verið sé

að leysa úr ágreining þar sem ágreiningurinn sem til úrlausnar er snýst eingöngu um kröfu um að búið verði tekið til opinberra skipta. M á því rétt á bótum úr réttaraðstoðartryggingu sinni hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr réttaraðstoðartryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 25. mars 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Sigurður Óli Kolbeinsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.